

Vår dato	Din/Deres dato	Saksbehandler
09.03.2023	08.12.2022	Leif Christian Hammer
800 80 000	Din/Deres referanse	Telefon
Skatteetaten.no	22/7109	90960095
Org.nr	Vår referanse	Postadresse
974761076	2022/4378	Postboks 9200 Grønland 0134 Oslo

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Høring av forslag til skjerpede miljøkrav i offentlige anskaffelser

Skattedirektoratet viser til Nærings- og fiskeridepartementets høring om forslag til endringer i regelverket om offentlige anskaffelser.

Generelle merknader

Skattedirektoratet støtter departementets intensjon om å benytte offentlige anskaffelser som et strategisk virkemiddel for å redusere klimagassutslippene. Vi mener imidlertid at dette best kan oppfylles ved at disse vurderingene inngår i oppdragsgivernes innkjøpsfaglige skjønn.

I høringsnotatet side 12 skrivet departementet følgende:

«På denne bakgrunn mener departementet at en fleksibilitet for oppdragsgiver til å stille de miljøkrav og kriterier som de vurderer som best egnet i de konkrete anskaffelsene, er viktig for å nå målet om mer miljøvennlige anskaffelser.»

Skattedirektoratet støtter departementet fullt ut i dette. Det må være opp til oppdragsgivernes innkjøpsfaglige skjønn å formulere relevante miljøkrav i den konkrete anskaffelsen.

Felles for alle tre forslagene departementet har fremmet er at offentlige oppdragsgivere får begrenset sin mulighet til å selv vurdere hva som er en hensiktsmessig fremgangsmåte å gjennomføre den enkelte anskaffelser på. Det er eksempelvis ikke gitt at å benytte miljø som tildelingskriterium og vekte dette med 30 prosent, medfører høyere miljøgevinst enn å stille konkrete minstekrav i kontraktene, eventuelt i kombinasjon med et bonusregime for meroppfyllelse. Tvert imot vil ofte andre måter å ivareta miljøhensyn på i anskaffelsesprosessen ofte være en bedre løsning.

Forslagene innebærer i tillegg en **ytterligere komplisering** av et allerede for komplekst anskaffelsesregelverket. Det introduseres noen nye og krevende skjønnsmessige vurderinger, som f.eks. knyttet til begrepet *ikke uvesentlig miljøbelastning*. Vi mener at departementet i stedet burde fokusere på å **forenkle regelverket**.

Skattedirektoratet mener at den aller beste løsningen er å beholde dagens regler i Lov om offentlige anskaffelser (LOA) § 5 og forskrift om offentlige anskaffelser (FOA) § 7-9.

LOA § 5 stiller allerede krav om at oppdragsgivere *«skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant.»*

Og FOA § 7-9 stiller ytterligere krav om at oppdragsgivere *«skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser og kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen.»*

Vi mener at disse kravene gir et tilstrekkelig godt grunnlag for å kunne ivareta miljøhensyn på en god måte i anskaffelsene.

Skattedirektoratet mener at fokuset fremover i stedet må være på er å sette offentlige oppdragsgivere bedre i stand til å oppfylle de reglene som allerede finnes. Etter vår vurdering skjer dette ikke ved å innføre ytterligere regulering, men heller gjennom å styrke oppdragsgivernes kompetanse og ved å etablere enda bedre veiledning og malverk osv. I dette arbeidet har Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) en nøkkelrolle og departementet bør derfor sørge for at deres arbeid med dette blir styrket.

Overordnede spørsmål:

1. Hvilket av forslagene i kapittel 5 er best egnet til å fremme klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser ut fra et kost-nytte perspektiv? Vurderingen bør blant annet ta opp i seg muligheten til også å nå andre mål for offentlige anskaffelser som er omtalt i Hurdalplattformen, for eksempel hensynet til at små og mellomstore bedrifter skal kunne konkurrere om anbud.

Svar:

Som angitt ovenfor mener vi ingen av de tre forslagene er veldig gode. Vår vurdering er at forslag 3 er det minst dårlige fordi det gir oppdragsgiverne størst fleksibilitet i å velge de fremgangsmetoder som best ivaretar klima- og miljøhensynet.

2. Hvordan kan miljøkrav dokumenteres? Bør dokumentasjon av miljøkrav standardiseres i regelverket, eller bør det i regelverk og veiledning pekes på anerkjente metoder og verktøy?

Svar:

Miljøkrav kan dokumenteres via egenerklæring. Videre er det for mange oppdragsgivere tryggest å benytte seg av de krav som stilles f.eks. i DFØ, Upphandlingsmyndigheten.se og EU GPP Criteria. I tillegg anvendes merkeordninger som svanen eller blomsten. En standardisering vil ha fordel av å kunne fremme forutsigbarhet, men samt har ulempen av å være rigid.

Spørsmål til forslag 1:

3. Bør forslagets andre punktum flyttes ut av § 7-9, og inntas i de deler av forskriften som kravet skal gjelde for? Eller bør virkeområdet angis i § 7-9?

Svar:

Skattedirektoratet mener det er mest hensiktsmessig å flytte andre punktum ut av § 7-9 og innta i de deler av forskriften som kravet skal gjelde for.

4. Bør det innføres et unntak for helt spesielle tilfeller, og er det hensiktsmessig at bruk av unntaket medfører krav om å omtale dette i protokollen?

Svar:

Skattedirektoratet mener det bør innføres unntak. For å sikre etterprøvbarehet mener vi det er hensiktsmessig at det blir et krav til protokollføring.

5. Hva er eventuelt andre relevante avgrensninger enn «uforholdsmessige kostnader» for å bestemme anvendelsesområdet til en eventuell unntakshjemmel?

Svar:

En relevant avgrensning vil etter vår mening være for de ytelser som har veldig lite eller ingen miljøbelastning.

6. Vil en forskriftsbestemmelse som spesifikt stiller krav til minst 30 prosent vektning av miljø kreve lovendring?

Svar:

Dette må departementet selv vurdere.

7. Er det hensiktsmessig at bestemmelsen stenger for at oppdragsgivere kan velge tilbud utelukkende på grunn av pris eller kostnad, jf. FOA § 18-1 (1) bokstav a og b?

Svar:

Nei, det er ikke hensiktsmessig. Det må gjøres en vurdering i den konkrete anskaffelse. For noen anskaffelser kan miljøkrav ivaretas best ved at det stilles noen minimumskrav til ytelsen. Deretter kan man tildele kontrakten utelukkende basert på pris eller kostnad.

8. Hvilke tilfeller vil være uforholdsmessig å vekte miljøhensyn med minimum 30 prosent?

Svar:

For mange typer anskaffelser vil det være uforholdsmessig eller meningsløst å vekte miljøhensyn med 30 prosent. I Skatteetaten utgjør f.eks. en stor del av vårt volum anskaffelser av konsulenttjenester, vikartjenester og IT-lisenser. For disse anskaffelsene gir det ingen mening av vekte miljøhensyn med 30 prosent.

Spørsmål til forslag 2:

9. Er det andre bedre egnede måter å identifisere områder som bør være omfattet av en vektingsregel som foreslått i forslag 2?

Svar:

Vedrørende forslag til ny § 18-1 (3a) «På områder med ikke uvesentlig miljøbelastning skal miljøhensyn alltid vektet minimum 30 prosent.»

Er det entydig hva som menes med ikke uvesentlig miljøbelastning? Går det på CPV-koder? Del III-anskaffelser (kan være uhensiktsmessig)?

Sett at man skal etterspørre vikartjenester, hvilke miljøkrav skal man sette som enten kvalifikasjonskrav, minimumskrav, tildelingskriterium eller kontraktskrav?

10. Bør forslaget vektingsregel gjelde alle del III-anskaffelser, eller være avgrenset til områder med ikke uvesentlig miljøbelastning?

Svar:

Skattedirektoratet mener at vektingsregelen bør være avgrenset til områder med ikke uvesentlig miljøbelastning. Dette samsvarer også best med det grunnleggende prinsippet om forholdsmessighet i LOA § 4.

11. Er det hensiktsmessig at bestemmelsen stenger for at oppdragsgivere kan velge tilbud utelukkende på grunn av pris eller kostnad, jf. FOA § 18-1 (1) bokstav a og b?

Svar:

Nei, det er ikke hensiktsmessig. Det må gjøres en vurdering i den konkrete anskaffelse

Spørsmål til forslag 3:

12. Bør bestemmelsen plasseres i forskriftens del III, eller bør bestemmelsen selv avgrense sitt virkeområde til de tilfeller der oppdragsgiver etter regelverket for øvrig er forpliktet til å angi tildelingskriterienes relative vekt?

Svar:

Vi mener at bestemmelsen selv bør avgrense sitt virkeområde til de tilfeller der oppdragsgiver etter regelverket for øvrig er forpliktet til å angi tildelingskriterienes relative vekt.

13. Kan det være uhensiktsmessig at bestemmelsen bare setter fokus på miljø som miljøkrav til ytelsen og tildelingskriterium?

Svar:

Ja, dette uhensiktsmessig. Og det er en av grunnene til at dette er et dårlig forslag. Dette kan medføre at miljøkrav verken blir stilt i kvalifiseringsfasen eller nedfelt som kontraktsvilkår.

14. Bør forslaget gjelde alle anskaffelser, eller være avgrenset til områder med ikke uvesentlig miljøbelastning?

Svar:

Vi mener at forslaget bør være avgrenset til områder med ikke uvesentlig miljøbelastning.

Vennligst oppgi vår referanse ved henvendelse i saken.

Med hilsen

Leif Christian Hammer
Fagdirektør anskaffelser
Virksomhetsstyring
Skattedirektoratet

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.